

چهارصد غزل برگزیده‌ی

شاعران کهن و معاصر

از

هزار و یک غزل شورانگیز

www.ketab.ir

گردآورنده

غلامرضا ارژنگ

سرشناسه: ارزنگ، غلامرضا، ۱۳۱۵ - گردآورنده
 عنوان و نام‌پدیدآور: چهارصد غزل برگزیده‌ی شاعران کهن و معاصر: از هزار و یک غزل شورانگیز / گردآورنده: غلامرضا ارزنگ
 مشخصات ناشر: تهران: نشر قطره، ۱۳۹۰
 مشخصات ظاهری: ت. ۳۱۰ ص
 فروست: سلسله انتشارات - ۱۴۰۱ ادبیات - ۲۰۲۳
 شابک: 978-600-119-382-8
 موضوع: غزل - مجموعه‌ها
 موضوع: شعر فارسی - مجموعه‌ها
 رده‌بندی کنگره: ۹۱۳۹۰ ج ۴ الف / ۲۰۸۹ PIR
 رده‌بندی دبویی: ۸۵۱ / ۰۹۲
 شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۲۴۱۲۷۳۶

شابک: ۸-۳۸۲-۱۱۹-۶۰۰-۹۷۸-ISBN: 978-600-119-382-8

نشر قطره

چهارصد غزل برگزیده‌ی شاعران کهن و معاصر

گردآورنده: غلامرضا ارژنگ

چاپ اول: ۱۳۹۱

ریسوگرافی: قطره

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

بها: ۱۰۵۰۰ تومان

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است
تکثیر تمام یا بخشی از این کتاب به هر شکلی
(به صورت صوتی، تصویری، الکترونیکی و...)
منوط به اجازه‌ی کتبی ناشر است.

خیابان فاطمی، خیابان ششم، پلاک ۳

دورنگار: ۸۹۶۸۹۹۶

۸۸۹۷۳۵۱ - ۳

صندوق پستی: ۵۱۶۵ - ۱۴۱۵۵

www.nashreghatreh.com

nashreghatreh@yahoo.com

Printed in The Islamic Republic of Iran

پیش‌گفتار

شعر و موسیقی درخشان‌ترین جلوه گاه عواطف و احساسات لطیف انسان است. انسان از دیرباز به هنگام شور و نشاط، شادی و سرمستی خود را با شعر و موسیقی بیان کرده، و به هنگام غم و اندوه، با زمزمه‌ی شعر، به روح بی‌آرام خویش آرامش بخشیده است.

در این میان؛ غزل در شعر فارسی جایگاهی والا دارد. شاعر، احساسات و اندیشه‌های لطیفی را که از تار و پود دل و جان او ساق می‌گیرند، با واژه‌های خوش‌آهنگ، و مضامین شیوا و دل‌انگیز، در قالب غزل بیان می‌کند، عزلی که تار و پود روح شنونده و خواننده‌ی اهل دل را به لرزه درمی‌آورد و حال او را دگرگون می‌کند.

قالب غزل گاهی هم اندیشه‌های والای عرفانی و اجتماعی و تربیتی و اخلاقی و سیاسی و فلسفی را در سینه‌ی خود نهفته دارد، و بسیار دیده‌ایم که غزل‌های پندآمیز زیانزداین و آن است، ولی ما در این مجموعه کوشیده‌ایم غزل‌های ناب را که عواطف و احساسات لطیف شاعر، و شور و حال و شوق و شیدایی او را بیان می‌دارند گرد آوریم.

در گزینش و گردآوری غزل‌های این مجموعه و چاپ آن، معیارها و روش‌های ویژه‌ای به کار رفته که در این جا به آن‌ها اشاره می‌شود:

۱- شمار گویندگانی که در عصر ما غزل‌های ناب شورانگیز سرشار از عشق و عواطف انسانی سروده‌اند بسیار فراوان است، در حالی که شاعران بزرگ گذشته بیش‌تر به سرودن غزل‌های عرفانی می‌پرداختند. از این رو بیش‌تر حجم این کتاب را غزل‌های شاعران معاصر دربر گرفته است.

۲- کوشش ما بر آن بوده است که غزل‌هایی را برگزینیم که از واژه‌های نامأنوس و تعبیرات دشوار خالی باشند.

۳- کوشیده‌ایم غزل‌هایی را برگزینیم که شاعر در سرودن آن‌ها، هنرمندی خود را، در بیان شور و حال خویش به زبان ساده به کار گرفته باشد، نه در به کار بردن تکلف آمیز آرایه‌های شعری.

۴- درگزینش غزل، به شهرت و آوازه‌ی شاعر، و فراوانی شمار غزل‌های او توجهی نداشته‌ایم، بلکه هر جا که غزل لطیفی یافته‌ایم که از شور و حال و تازگی برخوردار بوده، آن را برگزیده‌ایم، هر چند که گوینده‌ی آن شهرت چندانی نداشته است.

۵- هر چند معمولاً غزل‌های برگزیده به طور کامل آورده شده است، إلزاماً همه‌ی غزل‌های برگزیده، به صورت کامل خود نیامده‌اند، و بیت‌هایی از غزل که با معیارهای ما سازگار نبوده، حذف شده است.

۶- درگزینش غزل‌ها، علاوه بر بررسی دقیق دیوان شاعران، از کتاب‌های دیگری هم که قبلاً در این زمینه تالیف شده، بهره برده‌ایم، که مشخصات آن‌ها در کتابنامه آمده است.

۷- در پایان کتاب، واژه‌ها و تعبیرات دشوار غزل‌ها معنی و شرح شده است تا همگان به آسانی بتوانند به مفهوم آن پی ببرند.

۸- نام شاعران مجموعه، برحسب تخلص شعری آن‌ها به صورت الفبایی تنظیم و شماره گذاری شده است.

۹- غزل‌های هر شاعر نیز بر حسب حروف آخر کلمات ردیف یا قافیه مرتب شده است.

۱۰- در پایان کتاب فهرست مطلع غزل‌ها، یعنی مصرع اول آن‌ها، بر حسب حروف آخر ردیف یا قافیه آمده است، تا یافتن هر غزل از میان انبوه غزل‌ها به آسانی ممکن باشد.

۱۱- شیوه‌ی خط این مجموعه با شیوه‌ی خط کتاب‌های درسی هماهنگ شده است، و هر جا که لازم بوده، اعراب‌گذاری و نشانه‌گذاری شده تا خواندن درست آن، آسان‌تر باشد، و همگان بتوانند از لطافت و زیبایی غزل‌های آن بهره‌مند شوند.

امید است که غزل‌های برگزیده‌ی این مجموعه، پسند خاطر خوانندگان را برانگیزد، و دلبستگی آنان را به شعر و غزل فارسی افزایش بخشد.

فروردین ۱۳۸۳، غلامرضا ارزنگ

فهرستِ الفبایی تخلص شاعران

۱- آتشی	۲۶- بیدل	۳۱- ۵۱- حزین لاهیجی
۲- آذر	۲۷- بیزم خان	۵۲- حسن دهلوی
۳- آزاده‌ی شیرازی	۲۸- پاییز	۵۳- حسینی قمی
۴- احتشامی	۲۹- پرخاش	۵۴- حکمت
۵- ادب	۳۰- رنگ	۵۵- حکیم
۶- ادیب برومند	۳۱- پروانه	۵۶- حمیدی
۷- ارزنگ	۳۲- پروانه‌ی قمی	۵۷- حمیدی شیرازی
۸- ارفع کرمانشاهی	۳۳- پهلوان بختیاری	۵۸- حیرت
۹- آطهری کرمانی	۳۴- پژو مند	۵۹- خاقانی شروانی
۱۰- آلفیت بروجردی	۳۵- پناهی سمنانی	۶۰- خسرو (امیر خسرو)
۱۱- الهامی کرمانشاهی	۳۶- پیمان	۶۱- خسروی
۱۲- م. امید	۳۷- تاج بخش سمنانی	۶۲- خواجوی کرمانی
۱۳- امید کرمانشاهی	۳۸- تنها	۶۳- داعی انجدانی اصفهانی
۱۴- امیدی تهرانی	۳۹- توحید	۶۴- رودیان
۱۵- انوری ابیوردی	۴۰- ثابتی	۶۵- دقیر طوسی
۱۶- اوحدی مراغه‌ای	۴۱- جامی	۶۶- دلفی
۱۷- اوستا، مهرداد	۴۲- جاوید	۶۷- دهقان
۱۸- اهلی شیرازی	۴۳- جلی	۶۸- راضی باغ‌سور
۱۹- ایزد	۴۴- جلی	۶۹- رستم خوریانی
۲۰- باستانی پاریزی	۴۵- جو یا	۷۰- رشیدی اصفهانی
۲۱- بامداد	۴۶- حافظ شیرازی	۷۱- رضوانی
۲۲- بقا	۴۷- حالت	۷۲- رفعت سمنانی
۲۳- بهار	۴۸- حالتی ترکمان	۷۳- رفیع مروزی
۲۴- بهانی عاملی	۴۹- حامد تبریزی	۷۴- رفیعی
۲۵- بهزاد کرمانشاهی	۵۰- حبیب خراسانی	۷۵- رودکی سمرقندی

۱۴۴-فرشید ورد..... ۱۷۷	۱۱۰-شیدای گیلانی..... ۱۳۲	۷۶-روزبه..... ۸۶
۱۴۵-فرصت شیرازی..... ۱۷۹	۱۱۱-صابر ترمذی..... ۱۳۴	۷۷-رؤیا خراسانی..... ۸۷
۱۴۶-فروغی بسطامی..... ۱۸۳	۱۱۲-صابر همدانی..... ۱۳۵	۷۸-رُهی مُعَبَّری..... ۸۸
۱۴۷-فرهاد..... ۱۸۷	۱۱۳-صالحی شهیدی..... ۱۳۶	۷۹-ریاحی..... ۹۱
۱۴۸-فرهنگ شیرازی..... ۱۸۹	۱۱۴-صائب تبریزی..... ۱۳۷	۸۰-زُهره‌ی تهرانی..... ۹۲
۱۴۹-فرهودی..... ۱۹۰	۱۱۵-صباحی بیدگلی..... ۱۳۹	۸۱-زُاله..... ۹۳
۱۵۰-فرید..... ۱۹۱	۱۱۶-صبورِی رشتی..... ۱۴۱	۸۲-ساسان‌نیا..... ۹۴
۱۵۱-فریدون..... ۱۹۲	۱۱۷-صفا..... ۱۴۲	۸۳-۱.۸-سایه..... ۹۵
۱۵۲-فضولی..... ۱۹۵	۱۱۸-صفای اصفهانی..... ۱۴۳	۸۴-سپیده‌ی سامانی..... ۹۹
۱۵۳-فغانی شیرازی..... ۱۹۷	۱۱۹-صفایی ملابری..... ۱۴۵	۸۵-سَخای لاری..... ۱۰۰
۱۵۴-فیضی دکنی..... ۱۹۸	۱۲۰-صفی علی شاه..... ۱۴۶	۸۶-م. سرشک..... ۱۰۱
۱۵۵-قآنی شیرازی..... ۲۰۰	۱۲۱-صلاحی..... ۱۴۷	۸۷-سرمه..... ۱۰۴
۱۵۶-قطران تبریزی..... ۲۰۱	۱۲۲-طالب آملی..... ۱۴۸	۸۸-سروش اصفهانی..... ۱۰۵
۱۵۷-قهرمان..... ۲۰۲	۱۲۳-طاهرِی قزوینی..... ۱۵۰	۸۹-سعدی..... ۱۰۶
۱۵۸-قهرمان خراسانی..... ۲۰۴	۱۲۴-غیب اصفهانی..... ۱۵۲	۹۰-سلطان قاجار..... ۱۰۹
۱۵۹-کلیم کاشانی..... ۲۰۵	۱۲۵-طلوعی..... ۱۵۳	۹۱-سلمان ساوجی..... ۱۱۰
۱۶۰-کمالی خجندی..... ۲۰۶	۱۲۶-طهوری..... ۱۵۴	۹۲-سمندر..... ۱۱۲
۱۶۱-کمال..... ۲۰۸	۱۲۷-ظهِیر فارابی..... ۱۵۵	۹۳-سَهی..... ۱۱۳
۱۶۲-کیوان..... ۲۰۹	۱۲۸-عاشق اصفهانی..... ۱۵۶	۹۴-سهلی خوانساری..... ۱۱۴
۱۶۳-گلبن..... ۲۱۰	۱۲۹-عبرت نایینی..... ۱۵۸	۹۵-سیمین بهمانی..... ۱۱۵
۱۶۴-گلچین معانی..... ۲۱۱	۱۳۰-عیب زاکانی..... ۱۵۹	۹۶-شبنم..... ۱۱۸
۱۶۵-گلشن..... ۲۱۳	۱۳۱-عراقی..... ۱۶۰	۹۷-شرر بیگدلی..... ۱۱۹
۱۶۶-گلشن کردستانی..... ۲۱۴	۱۳۲-عرفی شیرازی..... ۱۶۱	۹۸-شرف قزوینی..... ۱۲۰
۱۶۷-گلشنی..... ۲۱۵	۱۳۳-عصمت بخارایی..... ۱۶۴	۹۹-شریف..... ۱۲۱
۱۶۸-کریا..... ۲۱۶	۱۳۴-عطا..... ۱۶۵	۱۰۰-شعله..... ۱۲۲
۱۶۹-لامع کرگانی..... ۲۱۷	۱۳۵-عطار نیشابوری..... ۱۶۶	۱۰۱-شفق..... ۱۲۳
۱۷۰-لاهوری..... ۲۱۸	۱۳۶-عماد خراسانی..... ۱۶۸	۱۰۲-شکیبا..... ۱۲۴
۱۷۱-لسانی..... ۲۱۹	۱۳۷-غالب دهلوی..... ۱۷۰	۱۰۳-شمسا..... ۱۲۵
۱۷۲-لُعبت..... ۲۲۰	۱۳۸-غبارِ همدانی..... ۱۷۱	۱۰۴-شورش شیرازی..... ۱۲۶
۱۷۳-مانی مشهدی..... ۲۲۱	۱۳۹-عَمَامِ همدانی..... ۱۷۲	۱۰۵-شوریده‌ی شیرازی..... ۱۲۷
۱۷۴-مُبَشَّری..... ۲۲۲	۱۴۰-فتی..... ۱۷۳	۱۰۶-شهر آشوب..... ۱۲۸
۱۷۵-مجدوب تبریزی..... ۲۲۳	۱۴۱-فرّخِی سیستانی..... ۱۷۴	۱۰۷-شهریار..... ۱۲۹
۱۷۶-مجمّر اصفهانی..... ۲۲۴	۱۴۲-فرات یزدی..... ۱۷۵	۱۰۸-شهید..... ۱۳۰
۱۷۷-مجنون..... ۲۲۵	۱۴۳-فرّخِی یزدی..... ۱۷۶	۱۰۹-شهید بلخی..... ۱۳۱

۲۷۲.....	۲۱۴- وحشی بافقی	۲۵۰.....	۱۹۶- نادر	۲۲۶.....	۱۷۸- مجیر یلقانی
۲۷۶.....	۲۱۵- ورزی	۲۵۲.....	۱۹۷- ناصر شیرازی	۲۲۷.....	۱۷۹- مزارعی
۲۷۹.....	۲۱۶- وصال شیرازی	۲۵۳.....	۱۹۸- نزاری قهستانی	۲۲۸.....	۱۸۰- مؤده
۲۸۰.....	۲۱۷- وفای قمی	۲۵۵.....	۱۹۹- نسیم اردکانی	۲۲۹.....	۱۸۱- مسعود
۲۸۱.....	۲۱۸- وفایی قمی	۲۵۶.....	۲۰۰- نظام	۲۳۰.....	۱۸۲- مشتاق اصفهانی
۲۸۳.....	۲۱۹- هاتف اصفهانی	۲۵۷.....	۲۰۱- نظامی گنجه‌ای	۲۳۱.....	۱۸۳- مصباحی پور
۲۸۵.....	۲۲۰- هیلایی جغتایی	۲۵۸.....	۲۰۲- نظمی	۲۳۲.....	۱۸۴- مظاهر
۲۸۷.....	۲۲۱- همای شیرازی	۲۵۹.....	۲۰۳- نظیری نیشابوری	۲۳۴.....	۱۸۵- مظفر شیرازی
۲۸۸.....	۲۲۲- قوام تبریزی	۲۶۰.....	۲۰۴- نقی کمره‌ای	۲۳۵.....	۱۸۶- معزی نیشابوری
۲۸۹.....	۲۲۳- همایون کرمانی	۲۶۱.....	۲۰۵- نگاه	۲۳۶.....	۱۸۷- معنوی
۲۹۰.....	۲۲۴- یغمای جندقی	۲۶۲.....	۲۰۶- نوا	۲۳۷.....	۱۸۸- مفتون امینی
۲۹۱.....	۲۲۵- یغمایی	۲۶۳.....	۲۰۷- نورالدین	۲۳۹.....	۱۸۹- منجیک یرمیدی
۲۹۲.....	۲۲۶- یگانه	۲۶۴.....	۲۰۸- نورانی وصال	۲۴۰.....	۱۹۰- منزوی
۲۹۳.....	واژه‌نامه	۲۶۵.....	۲۰۹- نوشا	۲۴۲.....	۱۹۱- منشی
فهرست الفبایی مسطلم		۲۶۶.....	۲۱۰- نای کرمانی	۲۴۳.....	۱۹۲- موج
غزل‌ها.....	۳۰۱	۲۶۹.....	۲۱۱- نزاری	۲۴۴.....	۱۹۳- مولوی
		۲۷۰.....	۲۱۲- وادی	۲۴۸.....	۱۹۴- مؤید
		۲۷۱.....	۲۱۳- وجدی قمی	۲۴۹.....	۱۹۵- مهین کردستانی